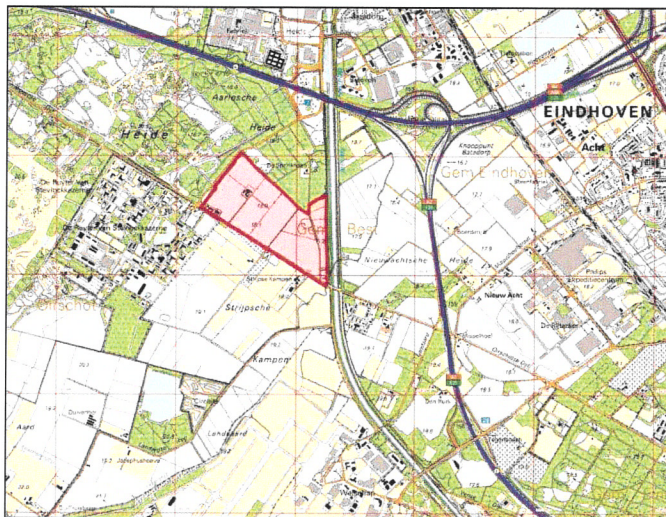

Vooronderzoek

Conceptrapport Probleeminventarisatie en –analyse

Strijpsche Kampen te Oirschot

Figuur 1: Kaart plangebied Strijpsche Kampen Oirschot (Bron: Grontmij Nederland bv).

Opsporen Conventionele Explosieven

Vooronderzoek

Conceptrapport Probleeminventarisatie en –analyse Strijpsche Kampen Oirschot

Projectnummer	: 07563
Locatie	: Strijpsche Kampen te Oirschot
Opdracht	: Probleeminventarisatie en –analyse
Opdrachtgever	: Grontmij Nederland bv
Plaats en datum	: Riel, 14 mei 2007
Kenmerk	: RO-070088 2 ^e concept
Auteur	: Th.H.J. Derksen, sr. OCE-deskundige drs. Th.M. van den Berg, historicus
Goedgekeurd door	: J.A. Blokvoort

Riel Explosive Advice & Services Europe B.V.

General Manager ERW
John Blokvoort

Sr. OCE-Deskundige
Theo Derksen

**Opdrachtgever
Grontmij Nederland bv**

de heer R. Dusée

© Copyright 2007. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de houders van het auteursrecht. De opdrachtgever mag voor intern gebruik duplicaten maken.

Inhoudsopgave

	Pagina
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	6
1.1. Aanleiding	6
1.2. Probleemsituatie	6
1.3. Doel algemeen.....	6
1.3.1. Doel Probleeminventarisatie	7
1.3.2. Doel Probleemanalyse	7
2. Locatiegebonden informatie	8
2.1. Afbakening onderzoeksgebied	8
2.2. Bodemopbouw	8
2.2.1. Geologie	8
2.2.2. Geomorfologie.....	9
2.2.3. Bodem	9
2.3. De locatie: historisch, huidig en toekomstig	9
3. Geraadpleegde bronnen	10
3.1. Algemene documentatie.....	10
3.1.1. Literatuur.....	10
3.1.2. Archiefinstellingen	10
3.2. Specifieke documentatie	10
3.2.1. Door opdrachtgever aangeleverde documenten.....	10
3.2.2. Bombardementsgegevens.....	10
3.2.3. Luchtfoto's.....	10
3.2.4. Kaartmateriaal.....	11
3.2.5. EOCL MORA's / WO's en mijnenkaarten.....	11
3.3. Leeswijzer Probleeminventarisatie en –analyse.....	11
4. Probleeminventarisatie	12
4.1. Literatuurgegevens	12
4.2. Algemene historische context.....	12
4.2.1. De Duitse inval 1940	13
4.2.2. De bezetting van mei 1940 tot juni 1944 (<i>D-Day</i>).....	13
4.2.3. De periode juni '44 (<i>D-Day</i>) tot en met oktober '44.....	14
4.2.4. Winter '44-'45 tot en met de Duitse capitulatie mei 1945	15
4.3. Gemeentearchief Oirschot.....	15
4.4. Gemeente archief Eindhoven	16
4.5. Nationaal Archief.....	16
4.6. Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie.....	17
4.7. Luchtfoto's	17
4.8. Stafkaarten	17
4.9. Bombardementsgegevens.....	17
4.10. Defensiearchieven	17
4.10.1. MORA's / WO's EOCL	17

4.10.2.	Mijnenveldkaarten	18
4.11.	Getuigen	18
4.12.	Conclusie	18
5.	Probleemanalyse	19
5.1.	Analyse literatuurgegevens	19
5.2.	Analyse gemeentearchief Oirschot	19
5.3.	Analyse gemeentearchief Eindhoven.....	19
5.4.	Analyse Nationaal Archief	20
5.5.	Nederland Instituut voor Oorlogsdocumentatie	20
5.6.	Analyse luchtfoto's	20
5.7.	Analyse stafkaarten.....	21
5.8.	Analyse bombardementsgegevens.....	21
5.9.	Analyse defensiearchieven.....	21
5.9.1.	MORA's / WO's.....	21
5.9.2.	Mijnenveldkaarten	22
5.10.	Analyse getuigenverklaring.	22
5.11.	Aan te treffen CE	23
5.11.1.	Soort en hoeveelheid vermoede CE	23
5.11.2.	Verschijningsvorm van de vermoede CE.....	23
5.11.3.	Veiligheidsstraal / schervengevarezone	24
5.12.	Verticale en horizontale afbakening gebied verhoogd risico	25
5.12.1.	Horizontale afbakening.....	25
5.12.2.	Verticale afbakening.....	25
5.13.	Risicoanalyse.....	25
6.	Financiële aspecten / Bijdragebesluit.....	28
6.1.	Bijdragebesluit	28
6.2.	Positief advies.....	28
6.3.	Rijksbijdrage	28
7.	Conclusie en Advies	29
7.1.	Conclusie Probleeminventarisatie / Standaard Probleemanalyse	29
7.2.	Leemten in kennis.....	29
7.3.	Advies.....	29
8.	Bijlagen	30
Bijlage 01	Overzicht onderzoeksgebied en plangebied Strijpsche Kampen	31
Bijlage 02	Het proces "Opsporen Conventionele Explosieven" (BRL).....	32
Bijlage 03	Gehanteerde begrippen	34
Bijlage 04	Schijnvliegveld bij Eindhoven	36
Bijlage 05	Duitse aanval op Nederland	37
Bijlage 06	Operatie Oester, vliegrichting van de vliegtuigen.	38
Bijlage 07	Troepenbewegingen rond Oirschot.....	39
Bijlage 08	Gemeente archief Oirschot.....	40
Bijlage 09	Gemeente archief Eindhoven	42
Bijlage 10	Topografische dienst. Luchtfoto van 8 maart 1943.....	47
Bijlage 11	Topografische dienst. Luchtfoto 1948	48
Bijlage 12	Inventaris 2708; Brief LBD gem. Eindhoven 24 jan 1941 F/WI 138 (2 bladen).....	49
Bijlage 13	Uitsnede kaart 18 SW Oirschot (Bron: TDN).....	51
Bijlage 14	Overzicht Mora's / WO's gemeente Oirschot (losbladig)	52
Bijlage 15	Overzicht Mora's / WO's gemeente Eindhoven (losbladig)	53

Bijlage 16	Mijnenkaart EOCL	54
Bijlage 17	Getuigenverklaring A.J.G.M. van Vugt	55
Bijlage 18	Persoonlijke aantekeningen A.G.J.M van Vugt 1990-1994 (5 bladen incl. kaartje)	57
Bijlage 19	Overzicht meldingen NIOD sept. 1940 – feb 1941	62
Bijlage 20	Inpassing plangebied op digitale ondergrond (losbladig)	63
Bijlage 21	Inpassing kaart A.J.G.M. van Vugt op digitale ondergrond (losbladig)	64
Bijlage 22	Inpassing luchtfoto 8 maart 1943 op digitale ondergrond (losbladig)	65
Bijlage 23	Inpassing luchtfoto 1948 op digitale ondergrond (losbladig)	66
Bijlage 24	Engelse clusterbommen	67
Bijlage 25	Engelse 500 lbs General Purpose bom	68
Bijlage 26	Checklist BRL-OCE	69
Bijlage 27	Verzendlijst	70

Overzicht tabellen:

Tabel 1: Verwijzing literatuur	12
Tabel 2: Overzicht gebeurtenissen inval 1940	13
Tabel 3: Overzicht gebeurtenissen augustus 1940 tot juni 1944	14
Tabel 4: Overzicht gebeurtenissen juni t/m oktober 1944	15
Tabel 5: Overzicht gebeurtenissen winter '44 t/m mei 1945	15
Tabel 6: Overzicht geselecteerde meldingen gemeente Oirschot	22
Tabel 7: Overzicht geselecteerde meldingen gemeente Eindhoven	22
Tabel 8: Soort en hoeveelheid vermoede CE	23
Tabel 9: Soort en verschijningsvorm vermoedelijke CE	24
Tabel 10: Veiligheidsstraal/schervengevarezone	24
Tabel 11: NIOD, archief 77 Generalkommissariat für das Sicherheitswesen Höhere SS- und Polizeiführer inv. 1328	62

Overzicht figuren:

Figuur 1: Kaart plangebied Strijpsche Kampen Oirschot (Bron: Grontmij Nederland bv)	1
Figuur 2: Locatie plangebied Strijpsche Kampen (Bron: Grontmij Nederland bv)	8
Figuur 3: Doorsnede krater	26
Figuur 4: Doorsnede van een inslagopening van blindganger vliegtuigbom	26
Figuur 5: Ad Hermans, Luchtaanvallen op Eindhoven en Philips 1940-1945 blz. 69	36
Figuur 6: Ad Hermans, Luchtaanvallen op Eindhoven en Philips 1940-1945 blz. 27	37
Figuur 7: Ad Hermans, Luchtaanvallen op Eindhoven en Philips 1940-1945 blz. 191	38
Figuur 8: Jack Didden en Maarten Swarts, Brabant bevrijd blz. 69	39
Figuur 9: 30 lbs fosforrubber brandbom	67
Figuur 10: 20 lbs fragmentatiebom	67
Figuur 11: 500 lbs Engelse fragmentatiebom	68

1. INLEIDING

1.1. AANLEIDING

De gemeente Oirschot is voornemens het gebied Strijpsche Kampen te ontwikkelen tot een gemengd bedrijventerrein, dat moet gaan functioneren voor de opvang van bedrijven uit de regio en de gemeente Oirschot. Aan deze ontwikkeling ligt mede een gebiedsinventarisatie ten grondslag. Voorliggend rapport maakt daarvan deel uit, als bijlage bij de Nota van Uitgangspunten Strijpsche Kampen. Ten behoeve van de gebiedsinventarisatie zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd.

Voorliggend rapport beschrijft de resultaten voor het aspect Conventionele Explosieven (CE) met betrekking tot deze toekomstige (grond-) werkzaamheden.

De rapportage is opgesteld volgens de laatste versie van de Beoordelingsrichtlijnen (BRL, februari 2007). Deze richtlijnen zijn opgesteld onder verantwoording van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en heeft medio 2006 een wettelijk karakter gekregen door een directe koppeling binnen de Arbo-wet.

De noodzaak tot een advies ligt in de medeverantwoordelijkheid van de opdrachtgever inzake Openbare Orde en Veiligheid (OOV) in relatie tot de mogelijke aanwezigheid van CE opgesloten. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de autoriteit op lokaal niveau, te weten de gemeente Oirschot.

1.2. PROBLEEMSITUATIE

In het kader van toekomstige werkzaamheden zal een breed scala aan (bodem-) activiteiten gaan plaatsvinden. Indien zich één of meerdere CE in de bodem bevinden, is dat in eerste instantie een risico inzake de arbo-veiligheid van het personeel dat hier direct mee is gemoeid. Daarnaast kan een risico ontstaan in het kader van de OOV.

Bovendien zal een eventuele stagnatie van de werkzaamheden door het aantreffen van CE in de uitvoeringsfase direct aanzienlijke kostenverhogingen tot gevolg hebben.

Het is daarom van groot belang om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de aard en omvang van het eventuele CE-probleem teneinde de veiligheid voor personeel en omgeving tijdens de realisatiefase te kunnen garanderen.

Daarnaast is het belangrijk in het kader van de projectbegroting, de kosten van een eventueel noodzakelijk vervolgonderzoek vooraf in kaart te hebben gebracht.

1.3. DOEL ALGEMEEN

Het doel van het onderzoek in zijn algemeenheid is het verwerven van informatie aan de hand van bestaande bronnen over bekende of verwachte waarden, binnen het omschreven gebied. Het resultaat is een rapport met een gespecificeerde verwachting, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van een (eventueel) vervolgonderzoek. Het rapport is onderverdeeld in twee fasen, te weten:

- Probleeminventarisatie;
- Probleemanalyse.

1.3.1. Doel Probleeminventarisatie

Het doel van de Probleeminventarisatie is het verzamelen en overzichtelijk ordenen van relevant (historisch) feitenmateriaal over het onderzoeksgebied.

De benodigde informatie wordt onder meer verkregen door de nadere bestudering van allerhande beschikbare archieven, literatuur, (lucht)foto's, vluchtgegevens in het geval van bombardementen en/of beschietingen.

Tevens wordt op basis van de Probleeminventarisatie een positief of negatief advies uitgebracht voor het onderzoeksgebied en plangebied Strijpsche Kampen in de gemeente Oirschot. Een positief advies wordt gegeven indien "het gerede vermoeden van de aanwezigheid van CE, die na de Tweede Wereldoorlog zijn achtergebleven" bestaat. Een negatief advies wordt gegeven indien onvoldoende onderbouwing bestaat om dit "gerede vermoeden" te concluderen. In het geval van een negatief advies kan het CE-bodemonderzoek worden beëindigd.

1.3.2. Doel Probleemanalyse

In het geval van een positief advies wordt geadviseerd om na goedkeuring van het bevoegd gezag de Probleemanalyse uit te laten voeren. Het doel is de verworven informatie uit de Probleeminventarisatie specifiek te analyseren en op basis hiervan een advies te formuleren waarmee een eventuele werkvoorbereiding kan worden gestart teneinde de voorgenomen werkzaamheden veilig uit te kunnen voeren.

Dit onderzoek omvat de analyse van het historisch feitenmateriaal en de vaststelling van de aard en omvang van vermoede CE en bestaat tenminste uit:

- vaststellen soort en hoeveelheid vermoede CE;
- verschijningsvorm van de vermoede CE;
- inventarisatie locatiespecifieke omstandigheden;
- vaststellen en afbakenen van het verdachte gebied;
- evaluatie van de risico's van de vermoede CE in relatie tot het toekomstige gebruik van de locatie.

7. CONCLUSIE EN ADVIES

7.1. CONCLUSIE PROBLEEMINVENTARISATIE / STANDAARD PROBLEEMANALYSE

Op basis van de Probleeminventarisatie en de Standaard Probleemanalyse wordt een positief advies gegeven voor het plangebied Strijpsche Kampen in de gemeente Oirschot. Dit positief advies is gebaseerd op het feit dat in het begin van de Tweede Wereldoorlog een bommenwerper zijn last heeft laten vallen op een perceel ten noordoosten van Eindhovensedijk 35 en dat het niet zeker is of hier nog blindgangers in de bodem aanwezig zijn.

Het project zal naar huidig inzicht niet in aanmerking komen voor een Rijksbijdrage.

7.2. LEEMTEN IN KENNIS

Uit dit Vooronderzoek is gebleken dat er een aantal leemten in kennis is, namelijk:

- Het is onbekend of er gedurende de periode 1940-1944 blindgangers en/of resten van vliegtuigbommen (en/of andere soorten CE) aangetroffen dan wel verwijderd zijn binnen het onderzoeksgebied en/of plangebied;
- Het is onbekend of er gedurende de periode vanaf oktober 1944 tot en met 1970 blindgangers en/of resten van vliegtuigbommen (en/of andere soorten CE) aangetroffen dan wel verwijderd zijn binnen het onderzoeksgebied en/of plangebied;
- De meest recente luchtfoto uit de Tweede Wereldoorlog die het onderzoeksgebied dekt, dateert van 8 maart 1943. Het is voornamelijk onbekend of er nog luchtfoto's (beschikbaar) zijn van een latere datum in de Tweede Wereldoorlog waarop het onderzoeksgebied afgebeeld staat en die goed bruikbaar zijn voor schadeanalyse;
- Uit de overzichten van het EOCKL zijn de jaren 1975 t/m 1980 en 1984 t/m 1997 van de gemeente Oirschot niet ontsloten.

De onderliggende informatie uit de wel ontsloten mogelijk relevante records van de gemeenten Oirschot en Eindhoven zijn ten tijde van het opleveren van het conceptrapport nog niet aangeleverd.

7.3. ADVIES

Opdrachtgever wordt geadviseerd om de akker ten noordoosten van Eindhovensedijk 35, te onderwerpen aan een preventieve opsporingsactie naar eventuele blindgangers van vliegtuigbommen waarbij de aan te treffen CE worden veiliggesteld alvorens met de civieltechnische werkzaamheden wordt aangevangen.